

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 33Dz/11/2022
Identifikačné číslo spisu: 9621200120
Dátum vydania rozhodnutia: 23. júna 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9621200120.2

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a sudcov Mgr. Kristíny Babiakovej a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., v právnej veci disciplinárneho konania vedeného na návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, 813 11 Bratislava proti disciplinárne obvinenej: JUDr. A. D., narodenej dňa X. O. XXXX, bytom K. XXX, XXX XX K. D., sudkyňi Okresného súdu E., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vedenej pred Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 31D/21/2021; v konaní o oznámení zaujatosti sudcu disciplinárneho senátu 31D Mgr. Michala Novotného, takto

r o z h o d o l :

Sudca disciplinárneho senátu 31D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Michal Novotný nie je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31D/21/2021 podľa § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. disciplinárny súdny poriadok.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Dňa 24. augusta 2021 bol Najvyššiemu správnemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“) doručený disciplinárny návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti disciplinárne obvinenej JUDr. A. D., sudkyňi Okresného súdu E.Á. pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu na kalendárny rok 2021 bola vec elektronickou podateľňou Najvyššieho správneho súdu pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) pridelená na prejednanie a rozhodnutie senátu 31D v zložení: predsedníčka disciplinárneho senátu JUDr. Zdenka Reisenauerová, sudcovia disciplinárneho senátu Mgr. Michal Novotný a prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. a prísediace sudkyne disciplinárneho senátu JUDr. Martina Jánošíková, PhD. a JUDr. Diana Treščáková, PhD. Veci bola pridelená sp. zn. 31D/21/2021.

2. Dňa 17. júna 2022 sudca disciplinárneho senátu - Mgr. Michal Novotný (ďalej len „sudca Novotný“) podal oznámenie o možných dôvodoch zaujatosti sudcu podľa § 24 ods. 1 zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej aj ako „DSP“).

3. Vo svojom oznámení uviedol, že od 1. júna 2020 do 1. augusta 2021 vykonával funkciu štátneho tajomníka ministerstva spravodlivosti. Disciplinárny návrh v predmetnej veci bol vypracovaný až po jeho odchode z funkcie štátneho tajomníka (čo potvrdilo aj ministerstvo spravodlivosti), pričom nemal podľa Organizačného poriadku ministerstva spravodlivosti účinného od 1. júla 2020 do 1. augusta 2020 (ďalej len „Organizačný poriadok“) riadiace kompetencie vo vzťahu k Sekcii dohľadu, ktorá zodpovedala za agendu súvisiacu s agendou disciplinárnych konaní sudcov. Táto sekcia podliehala priamej riadiacej pôsobnosti ministerky spravodlivosti (čl. 16 písm. h) Organizačného poriadku).

4. Sudca Novotný zastáva názor, že je z pohľadu dôvodov potenciálnej zaujatosti potrebné odlišovať situáciu, ak je osoba, ku ktorej má sudca vzťah, účastníkom konania osobne od situácie, ak je len reprezentantom úradu alebo orgánu, ktorý je účastníkom konania (obdobne tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 308/2014). V predmetnom disciplinárnom konaní v tomto zmysle nie je účastníčkou konania osobne Mgr. Mária Kolíková. Okrem toho zdôraznil, že jeho vzťah s Mgr. Kolíkovou nikdy neprekročil profesionálne a kolegiálne hranice. Pred vymenovaním do funkcie sa s ňou nepoznal. Do funkcie štátneho tajomníka ho vymenovala vláda potom, čo takmer 6 rokov vykonával funkciu sudcu na okresnom a krajskom súde. Po ukončení prerušenia výkonu funkcie sudcu (dňa 2. augusta 2021) a preložení na Najvyšší správny súd (dňa 20. augusta 2021) neexistoval medzi sudcom Novotným a Mgr. Máriou Kolíkovou žiadny hierarchický a ani iný vzťah, s touto sa bližšie nestýka ani osobne a ani pracovne. Sudca Novotný s odkazom na rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 33Dz/7/2022 zo dňa 28. februára 2022 či sp. zn. 33Dz/9/2022 zo dňa 25. apríla 2022 zastával názor, že vyššie uvedené okolnosti nepredstavujú dôvody pre jeho vylúčenie.

5. Dňa 15. júna 2022 sa sudca Novotný dozvedel o tom, že uznesením sp. zn. 32Dz/10/2022 zo dňa 9. júna 2022 bol vylúčený z vykonávania úkonov vo veci sp. zn. 31D/16/2021, a to na základe jeho pôsobenia ako štátneho tajomníka, resp. z dôvodu vzťahu založeného k navrhovateľke - ministerke spravodlivosti, i keď s odlišením na konkrétnych skutkových okolnostiach od prípadov sp. zn. 33Dz/9/2022 zo dňa 25. apríla 2022 a sp. zn. 33Dz/7/2022 zo dňa 28. februára 2022. Tvrdené dôvody odlišnosti však pre sudcu Novotného boli prekvapivé a nepochopiteľné. Sudca Novotný s odkazom na uznesenie sp. zn. 32Dz/10/2022 zo dňa 9. júna 2022 konštatuje možný dôvod jeho zaujatosti v disciplinárnych veciach navrhovateľky ministerky spravodlivosti a žiada o posúdenie, či je alebo nie je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania sp. zn. 31D/21/2021.

II.

6. Najvyšší správny súd podľa § 24 ods. 2 DSP, § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku (ďalej len „Trestný poriadok“) v spojení s § 4 DSP posúdil oznámenie zaujatosti sudcu senátu 31D Mgr. Michala Novotného vzhľadom na jeho pomer k účastníkom disciplinárneho konania - konkrétne k navrhovateľke, ministerke spravodlivosti Slovenskej republiky. Stál pred otázkou, či pri zohľadnení rozhodovacej činnosti najvyššieho správneho súdu vo veciach sp. zn. 33Dz/9/2022 a sp. zn. 33Dz/7/2022 v spojení s uznesením sp. zn. 32Dz/10/2022 zo dňa 9. júna 2022 možno v prejednávanej veci identifikovať také relevantné okolnosti, ktoré by poukazovali na vzťah sudcu k navrhovateľke takej intenzity, že by vzbudzovali pochybnosti o jeho nezaujatosti, a teda odôvodňovali jeho vylúčenie z rozhodovania.

7. Podľa § 4 DSP, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného

konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

8. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý sa podľa § 4 DSP použije aj v disciplinárnom konaní, je z vykonávania úkonov disciplinárneho konania vylúčený sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k (okrem iného) osobám, ktorých sa úkon priamo týka. Pomerom sudcu k osobám uvedeným v cit. ustanovení sa rozumie jeho vzťah k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Za takýto vzťah treba považovať najmä príbuzenský a rodinný pomer, no okrem toho môže ísť aj o priateľstvo. Pri posudzovaní, či tento pomer zakladá alebo nezakladá pochybnosti o nezaujatosti, nie je rozhodujúce subjektívne presvedčenie sudcu. Podstatné je, či oznámené skutočnosti sú objektívne spôsobilé takéto pochybnosti vyvolať.

9. Podľa § 24 ods. 1 DSP, ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietat' ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

10. Najvyšší správny súd pri svojom rozhodovaní vychádza z toho, že o pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Jeho nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkol'vek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

11. Pre vylúčenie alebo nevylúčenie sudcu z pojednania a rozhodnutia veci nepostačujú teda subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na pojednanie a rozhodnutie veci, ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa (ne)cíti byť zaujatý na pojednanie a rozhodnutie mu pridelené veci.

12. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať aj z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na pojednaní a rozhodnutí v mu pridelené veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností (tzv. teória zdania). Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z pojednania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

13. Ako vyplýva z doterajšej rozhodovacej činnosti najvyššieho správneho súdu v uzneseniach sp. zn. 33Dz/7/2022 zo dňa 28. februára 2022 a sp. zn. 33Dz/9/2022 zo dňa 25. apríla 2022 „dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama o sebe skutočnosť, že sudca Mgr. Michal Novotný pôsobil v rôznych právnických profesiách od roku 2014 do 20. augusta 2021, kedy sa stal sudcom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a že u neho nastal bezprostredný prechod z výkonu funkcie štátneho tajomníka do výkonu funkcie na najvyššej súdnej inštancii. Samotná skutočnosť, že sudca disciplinárneho senátu bol štátnym tajomníkom ministerstva spravodlivosti podľa názoru najvyššieho správneho súdu bez ďalšieho nemôže zakladať dôvod na vylúčenie sudcu. Aj v uvedenom prípade je totiž nevyhnutné skúmať vzťah sudcu k veci alebo osobám zúčastneným na konaní. K tomu, aby bol aj

v takomto prípade dôvod na vylúčenie sudcu je preto nutná existencia ďalších relevantných okolností, ktoré by vzťah sudcu voči disciplinárne obvinenému alebo k veci zmenili natoľko, že by z neho bolo možné vyvodit' legitímne pochybnosti o jeho neustrannosti... Ak nezakladajú vždy objektívnu pochybnosť o nezáujatosti sudcu vzťahy priateľské či kolegiálno-priateľské (napr. bod 8 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky zo dňa 12.4.2018, čj. Nao 55/2018- 47 a tam citovaná judikatúra), platí to o to viac preto pre vzťah čisto pracovný“. S uvedeným záverom sa súd v plnom rozsahu stotožňuje aj v prejednávanej veci a uzatvára, že samotná skutočnosť, že sudca Novotný bol štátnym tajomníkom ministerstva spravodlivosti bez ďalšieho nemôže zakladať dôvod na jeho vylúčenie. Pre jeho prípadné vylúčenie je nutná existencia ďalších relevantných okolností, ktoré by vzťah sudcu k navrhovateľke zmenili natoľko, že by z neho bolo možné vyvodit' legitímne pochybnosti o jeho neustrannosti.

14. Uznesením najvyššieho správneho súdu sp. zn. 32Dz/10/2022 zo dňa 9. júna 2022 súd vzhliadol okrem skutočnosti, že sudca Novotný bol štátnym tajomníkom ministerstva spravodlivosti, aj ďalšie podľa neho relevantné okolnosti, ktoré odôvodňovali jeho vylúčenie z prejednávania veci. Ako primárnu relevantnú skutočnosť súd v tomto uznesení označil, že sudca Novotný by mal rozhodovať aj o návrhu predsedu Najvyššieho súdu SR, ktorý bol podaný aj na základe záverov spoločného stretnutia s ministerkou spravodlivosti SR a s predsedom Súdnej rady SR, dňa 30. októbra 2020, teda preukázateľne v čase keď bol vo funkcii štátneho tajomníka ministerstva spravodlivosti SR sudca Novotný (bod 23). Túto skutočnosť podporil aj tým, že (i) vo funkcii štátneho tajomníka participoval na koncipovaní disciplinárnych návrhov, (ii) vykonával vysokú štátnu funkciu, (iii) zvýšený akcent vyžaduje aj osoba disciplinárne obvinenej, ktorá vykonáva funkciu sudkyne Najvyššieho súdu SR a (iv) môže mať dopad na kariérny postup disciplinárne obvinenej.

15. Zohľadniac vyššie uvedené, najvyšší správny súd konštatuje, že v prejednávanej veci sudca Novotný nepoukazoval na naplnenie subjektívneho hľadiska jeho neustrannosti, keďže sa sám v prejednávanej veci necíti byť nezáujatý. Z objektívneho hľadiska preto najvyšší správny súd, zohľadniac rozhodovaciu činnosť súdu v obdobných veciach, skúmal, či v prejednávanej veci existujú také relevantné okolnosti, ktoré by vzťah sudcu Novotného k navrhovateľke posúvali do takej roviny, ktorá už vzbudzuje pochybnosti o jeho nezáujatosti.

16. Pred skúmaním konkrétnych okolností považuje tiež senát za potrebné uviesť, že navrhovateľka v predmetnom disciplinárnom konaní nevystupuje ako fyzická osoba, ale ako vrcholný reprezentant ústredného orgánu štátnej správy na úseku justície. Jej postavenie ako navrhovateľky v disciplinárnom konaní nie je autonómne, ale - naopak - je inštitucionálne prepojené práve na funkciu, ktorú vykonáva, resp. zastáva. Uvedené je bez ďalšieho podporené tým, že prípadná zmena v osobe ministra spravodlivosti kedykoľvek v budúcnosti bude ex lege viesť k zmene subjektu oprávneného konať aj vo veci disciplinárne obvinenej, a to bez potreby realizácie akéhokoľvek osobitného procesného úkonu zo strany disciplinárneho senátu, ktorý vo veci koná.

17. V prejednávanej veci ide o návrh navrhovateľky proti disciplinárne obvinenej sudkyňi, ktorý bol podaný dňa 24. augusta 2021. Najvyšší správny súd preto konštatuje, že v posudzovanom prípade (i) návrh nebol podaný v čase, keď bol sudca Novotný štátnym tajomníkom, (ii) nepreukázala sa žiadna ingerencia sudcu Novotného do prejednaného prípadu ani pred ukončením funkcie štátneho tajomníka, (iii) sudca nemá žiaden vzťah s navrhovateľkou po ukončení jeho funkcie dňa 1. augusta 2021 a (iv) návrh je podaný proti sudkyňi okresného súdu (porovnaj uznesenie sp. zn. 32Dz/10/2022). Z toho dôvodu najvyšší správny súd (s ohľadom najmä na uznesenie sp. zn. 32Dz/10/2022 zo dňa 9. júna 2022) nemusel ďalej preskúmať prípadnú relevanciu okolností odôvodňujúcich vylúčenie sudcu Novotného, keďže žiadne v prejednanom prípade neexistujú. Navyše žiaden z účastníkov konania nenamietal zaujatosť sudcu Novotného s poukazom na konkrétne relevantné okolnosti a tie neuviedol ani sudca Novotný. Vzhľadom na to, že prejednávanej veci je jedinou skutočnosťou, ktorá poukazuje na vzťah sudcu Novotného k navrhovateľke, jeho pôsobenie vo funkcii štátneho tajomníka, najvyšší správny súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou, toto ako samostatný dôvod na jeho vylúčenie nevzhliadol.

18. Keďže v posudzovanom prípade, okrem skutočnosti, že sudca Novotný bol štátnym tajomníkom ministerstva spravodlivosti, neexistujú ďalšie relevantné okolnosti, ktoré by poukazovali na taký vzťah sudcu k navrhovateľke, že by z neho bolo možné vyvodit' legitímne pochybnosti o jeho nestrannosti, najvyšší správny súd rozhodol, že sudca Novotný nie je vylúčený z vykonávania úkonov disciplinárneho konania.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.